

VIDENSCENTER PÅ ÆLDREOMRÅDET

Elektronisk nyhedsbrev

AKTUELLE NOTER NR. 16

10. OKTOBER 2005

INDHOLD:

Attraktive arbejdspladser til attraktive seniorer

Løntilskud øger jobchancer

Flere ældre influenzavaccineres

Tusinder dropper efterlønnen

(For) lave medicinudgifter?

Hvilket dyr er du?

Nye regler for pensionsdeling

Flere kroniske syge

Kronologien i skred

Ældre i for små sko

Ingen skat i velfærdsreformen

Motion formindsker risikoen for demens

Mere liv i gamles hverdag

Levealder presser pensionen

Vejrtrækningsproblemer kan skyldes blodpropper

Trafikskilte volder ældre problemer

Pensionsdanmark indfører sundhedsbehandling

Pensionister vil have pauselån

Medicinindustrien fik udsættelse for blindskrift

Pas på knoglerne, mand!

Ældre singler scorer på nettet

Attraktive arbejdspladser til attraktive seniorer

”At arbejdspladsen er attraktiv, og at det er motiverende at gå på arbejde er *vigtigt* for både yngre og ældre; men det er *nødvendigt*, at arbejdslivet opfattes som attraktivt, hvis seniorerne skal blive længere på arbejdsmarkedet”. En attraktiv arbejdsplads for seniorer er blandt andet kendetegnet ved: Store faglige udfordringer, stor selvstændighed i arbejdet, bedre muligheder for efter- og videreuddannelse, mere i løn og større pensionsindbetalinger fra arbejdsgiver. Det er konklusionen i en ny rapport, der bygger på en undersøgelse gennemført af analyseinstituttet Rambøll Management i samarbejde med Gerontologisk Institut.

Undersøgelsen er gennemført for hovedorganisationen FTF, Finansforbundet og Dansk Sygeplejeråd dels ved spørgeskemainterview med 1.800 medlemmer af Dansk Sygeplejeråd og Finansforbundet, dels ved seks case-studier med fokusgruppeinterview med medarbejdere samt interview med leder og tillidsrepræsentant.

Kun godt en tredjedel (37 pct.) af de deltagende virksomheder har en seniorpolitik eller forsøger på anden måde at fastholde medarbejdere, der er 55 år eller derover.

Værst ser det ud i sundhedssektoren, hvor kun hver fjerde arbejdsplads gør en seniorpolitisk indsats, mens det er tilfældet for hver anden arbejdsplads i finanssektoren.

Arbejdspladserne er i dag ikke attraktive i en sådan grad, at seniorer vælger jobbet til og efterlønnen fra. Otte ud af ti medarbejdere i alderen 45-54 år forventer at forlade arbejdsmarkedet senest som 62-årige.

For de 55-62-årige er et højt arbejdstempo et problem (39 pct.), mens lidt færre af dem, der er fyldt 62 år, svarer, at arbejdstempoet er for højt (32 pct.), og 15 pct. af de ældre føler sig stressede. Til sammenligning svarer medarbejdere under 35 år, at arbejdstempoet er for højt (45 pct.), og en tredjedel (34 pct.) er plaget af stress.

Rapporten peger på, at ældre medarbejdere i høj grad har de samme kompetencer som yngre medarbejdere, for eksempel har ældre medarbejdere ikke væsentlig dårligere it-kompetence end medarbejdere i andre aldersgrupper. Men ældre medarbejdere har også en række forcer, som beror på deres erfaring. De har overblik, kvalitetssans og er ansvarlige. De bliver ofte spurgt til råds af yngre medarbejdere, og de oplærer nye medarbejdere både formelt og uformelt.

Men ældres forcer bliver oftest ikke anerkendt af ledelsen. Undersøgelsen viser således, at virksomheder ikke prioriterer ældres faglighed i lige så høj grad som yngre medarbejders. Således angiver 59 pct. af de 55-60-årige og 68 pct. af de 60+-årige, at mulighed for at deltage i efter- og videreuddannelse vil ændre deres arbejdssituation til det bedre. Ældre medarbejdere mangler desuden kontakt med deres chefer og for nogles vedkommende stiller arbejdet for store fysiske krav. Endelig ønsker ældre medarbejdere også mere tid til familie og fritid.

Rapporten konkluderer bl.a., at: ”Meget tyder på, at seniorpolitikkerne i vid udstrækning kan betegnes som kompensatoriske og reaktive. Med dette menes, at de elementer som indgår dels kompenserer for ulemper i arbejdssituationen, dels synes at imødekomme behovene, efterhånden som de opstår, dvs. på kort sigt. Dermed fokuserer ordningerne på de såkaldte *vedligeholdelsesfaktorer* - dvs. forhold der vedrører rammerne omkring arbejdet. Derimod omfatter de kun i begrænset udstrækning *motivationsfaktorer* - dvs. forhold, der vedrører arbejdets indhold”.

Det er Arbejdsmarkedsstyrelsen, der har finansieret undersøgelsen. Rapporten kan downloades fra:
<http://www.upload.pls.ramboll.dk/dan/Publikationer/HrogArbejdsliv/AttraktiveSeniorer.pdf>

Der er herhjemme 680.000 seniorer mellem 60 og 74 år. Kun 121.000 af dem har et arbejde. En undersøgelse fra Danmarks Statistik viser, at blot 9.000 af de resterende 559.000 uden arbejde ønsker et job.

Nordea med 8.000 ansatte har netop indført en seniorpolitik. Alle i banken bliver som 55-årige indbudt til to seniordage. Samtidig får de ansatte fem ekstra feriedage, når de fylder 61 år, og de skal blot arbejde 90 pct. af normal arbejdstid til samme løn, når de er fyldt 62 år. Fra samme alderstrin får de ansatte 10 pct. af lønnen i ‘blive-bonus’, som bliver udbetalt ved pensioneringen. Der er på landsplan 1.000 ledige stillinger i

pengeinstitutterne.

En ny undersøgelse fra arbejdsgiverorganisationen Handel, Transport og Service viser, at 70 pct. af virksomhederne mener, at ældre medarbejdere hverken er dyrere eller billigere end yngre medarbejdere i forhold til, hvad de får fra hånden. Men også, at ældre har lavere fravær, og de er produktive. For blot tre år siden var det færre end 60 pct. af virksomhederne, der havde den holdning. Samtidig betragter 65 pct. af virksomhederne det som et tab af kvalificeret arbejdskraft, når deres ældre medarbejdere går på efterløn.

De netop offentliggjorte ledighedstal for august viser dog fortsat, at de ældre ledige har det svært på arbejdsmarkedet. Mens ledigheden i det seneste år er faldet med 11,2 pct. for samtlige ledige, er det for de 55-59-årige kun faldet med 3,3 pct.

Kilder: Attraktive arbejdspladser til attraktive seniorer. Rambøll Management, september 2005. Her citeret fra Videnscenter på Ældreområdet e-nyhedsbrev ForskningsNyt, nr. 5, Morgenavisen Jyllands-Posten 1.10. og Politiken 3.10 2005.

Løntilskud øger jobchancer

Et job med løntilskud er den eneste form for aktivering, der i store træk virker lige godt for ledige over 50 år som for yngre ledige, viser en ny analyse fra Arbejdsmarkedsstyrelsen. Undersøgelsen viser samtidig, at effekten af uddannelse, virksomhedspraktik og kortere vejledningsforløb er dårligere for seniorerne end for de øvrige grupper af ledige. Ledige, som er ansat med løntilskud, er i det første halve år efter endt aktivering selvforsørgende i mere end halvdelen af tiden. Dette tal daler, når der er tale om uddannelsesaktivering. For folk over 50 år er selvforsørgelsesgraden kun 17 pct., mens den er dobbelt så stor for de øvrige aldersgrupper.

Chefkonsulent i Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Jørgen Bang-Petersen, mener dog ikke, at man helt skal droppe uddannelse til ledige over 50 år. Derimod skal man være meget kritisk i forhold til hvilken type af uddannelse, der tilbydes ældre. Mange ældre ledige kan være tilbøjelige til udelukkende at søge job, der minder om det forrige, og her mener chefkonsulenten, at det er en god idé at udfordre folk på deres traditionelle søgemønstre og hjælpe dem derhen, hvor der er gode jobudsigter. Således viser analysen fra Arbejdsmarkedsstyrelsen, at ledige, der uddanner sig inden for social- og sundhedsområdet, har de bedste muligheder for at komme til at forsørge sig selv.

Beskæftigelsesministeriet har for DA set på fleksjobsagerne i en konkret dansk kommune. Stikprøven viste, at kommunen udbetalte op til 360.000 kr. i løntilskud – eller mere end det dobbelte af den højeste dagpengesats – til en fleksjobber, der nu arbejder på tredjedel tid. Med to tredjedele af lønnen dækket ind af kommunen betyder det, at vedkommende får 540.000 kr. om året for at arbejde 12 timer om ugen. Både Venstre og Socialdemokraterne er parate til at sætte loft over tilskuddet fra det offentlige.

Kilder: Berlingske Tidende 29.9. og Morgenavisen Jyllands-Posten 6.10.2005.

Flere ældre influenzavaccineres

I 2004 tog godt 414.800 personer, svarende til 52 pct. af landets borgere over 65 år, imod det gratis tilbud om influenzavaccination. Dette var en stigning i forhold til 2003, hvor 47 pct. tog imod tilbuddet. Vaccinationshyppigheden varierede dog meget på landsplan. Den var højest i Århus Amt med 66 pct. og lavest i Frederiksborg Amt med en dækning på 23 pct. WHO's mål for denne aldersgruppe er en vaccinationsdækning på 80 pct.

Statens Seruminstitut har udsendt et særnummer af EPI-NYT, hvori der gives svar på spørgsmål om vaccinen og om influenza. Herhjemme anbefales vaccination fra oktober til først i november. Hvis vaccinationen sker for sent, vil mange ikke kunne opnå at opbygge et tilstrækkeligt immunforsvar tidligt i sæsonen. Mængden af antistoffer mod influenza falder med tiden og vil ikke være tilstrækkelig til at beskytte i det efterfølgende år. Endvidere er der forskel på influenzatyperne. Immuniteten holder sig mellem seks og tolv måneder, og ældre responderer generelt mindre på vaccinen, dvs. at deres antistoffer ligger lavere, og antistofniveauet flader hurtigere end hos unge.

De hyppigste bivirkninger er ømhed ved indstikstedet og, mindre hyppigt, almen utilpashed, feber og muskelsmerter, der sædvanligvis forsvinder i løbet af en-to dage uden behandling.

De hyppigste komplikationer ved influenzasygdommen er bronchitis og bakteriel lungebetændelse. Hos ældre er der risiko for forværring af tilstanden. Ved tilbagevendende epidemier i vinterhalvåret skønnes på verdensplan, at ca. 10-15 pct. af befolkningen får influenza. I Danmark forekommer en influenzaepidemi i gennemsnit hvert andet til tredje år og varer fire til seks uger.

Kilde: EIP-NYT, uge 39a, 2005.

Tusinder dropper efterlønnen

På godt fire år har 200.000 danskere forladt efterlønsordningen, hvilket i runde tal svarer til, at 3.000-4.000 lønmodtagere hver måned siver fra ordningen. De unge undlader at tilmelde sig efterlønsordningen, og de yngre årgange i slutningen af 30'erne og 40'erne dropper ud af ordningen. "Det koster 800 kr. om måneden, hvis begge ægtefæller skal være med. Det betyder meget for en ung familie med to børn. Mange har som unge også svært ved at tro, at kræfterne kan svigte. Det kalder vi Tarzan og Jane-syndromet", siger forbundsformand Poul Erik Skov Christensen, fagforbundet 3F. Forbundsformanden beklager den evige debat om efterlønnen:

"Der går ikke tre måneder, uden at en eller anden professor i en højtlønnede stilling siger, at efterlønnen skal afskaffes. Debatten bundfælder sig hos de unge, der begynder at tvivle på, at ordningen vil eksistere, når de får brug for den. Jeg frygter, at efterlønnen bliver forbeholdt et lille hjørne af arbejdsmarkedet", siger han.

Men efterlønsreformen fra 1999 virker. Mere end 25.000 flere i arbejdsstyrken, viser de første beregninger fra Arbejdsdirektoratet.

Samtidig holder Venstres arbejdsmarkedsordfører Jens Vibjerg en dør på klem for

HK's forslag om arbejde ved siden af efterlønnen. Forslaget er baseret på, at efterlønnere kan arbejde ved siden af, mod at blive trukket en bestemt procentdel i efterlønnen. Parterne vil regne på, hvilken effekt en række modeller kan have på tilbagetrækning i forhold til at bevare flest muligt ældre på arbejdsmarkedet.

Kilder: Politiken 30.9. og Berlingske Tidende 3.10.2005.

(For) lave medicinudgifter?

De danske medicinudgifters andel af de samlede sundhedsudgifter er ikke bare noget nær de laveste i OECD, men det faktiske forbrug af medicin er også det laveste i Norden bortset fra Norge. Ifølge professor Niels Høiby, Rigshospitalet, rammer det bl.a. de danske ældre, der går glip af bedre behandlingsresultater som følge af farmakologiens landvindinger. De ender i mange tilfælde i en hospitalsseng, hvilket er dyrt for samfundet. Den restriktive lægemiddel-politik rammer ifølge Center for Evaluering og Medicinsk Teknologivurdering under Sundhedsstyrelsen eksempelvis patienter med diabetes type-2. Allerede for to år siden anbefalede centret, at der burde anvendes ca. 250 mio. kr. mere om året, hvis patienterne skal behandles i et omfang, "der tilrådes efter den videnskabelige evidens".

Mogens Lytken Larsen, der er lægefaglig chef i Hjerteforeningen, kan bevidne, at også mange hjertepatienter er blevet afskåret fra at få den nødvendige behandling. I midten af 1990'erne var de øvrige nordiske lande f.eks. for længst gået over til at anvende kolesterolsænkere. Men herhjemme var det stadig god lægelatin at holde igen med recepterne. Folk kunne jo bare sørge for at spise ordentligt. Ydermere er det blevet gjort vanskeligt for folk at komme i behandling, fordi nogle af patienterne skal søge individuelle tilskud til behandlingen.

Tidligere undersøgelser har dog også vist, at der i befolkningen er en vis skepsis over for at ty til kemien. Andre grunde kan være, at lægernes ordinationer overvåges amtligt og den gratis adgang til praktiserende læge, hvor der hersker en lad-os-lige-se-tiden-an-kultur. I Sverige, hvor man skal betale for at komme til lægen, er medicinforbruget pr. indbygger 15. pct. højere end herhjemme.

Kilde: Weekendavisen 7.10.2005.

Hvilket dyr er du?

Er du kat, arbejdshest, hyrdehund eller hane? Spørgsmålet kan lyde lidt mærkeligt, men den britiske ældreorganisation, The Employers Forum on Age, EFA, har efter en spørgeundersøgelse opdelt arbejdskraften i de fire kategorier. Hanerne udgør den største gruppe og er de mest karriereorienterede. Selv om gruppen er glade for at arbejde og føler sig påskønnet, ser de frem til at kunne trække sig tilbage fra arbejdet. De fleste i denne gruppe arbejder på ledelsesniveau og er overrepræsenteret på det offentlige arbejdsmarked. Næststørste gruppe er hyrdehundene. Her er medlemmerne glade og tilfredse med sig selv. De er faglærte og lidt ældre end de øvrige grupper, men kun en tredjedel mener, at de har lagt tilstrækkeligt til side til deres pensionisttilværelse. De to sidste grupper er kattene og arbejdshestene. Kattene mangler motivation for at gøre karriere, og de bekymrer sig ikke om deres kommende pensionisttilværelse. De synes glade for at fortsætte med at arbejde. Endelig er der

arbejdshestene, der er de ufaglærte og den yngste gruppe. De er de mest utilfredse, føler sig undervurderet. de keder sig på arbejdet, og de har ikke spor lyst til at fortsætte med at arbejde til de bliver 70 år. Men det bliver de nødt til, fordi de tilhører den gruppe med de ringeste pensionsordninger. Ikke desto mindre ønsker 52 pct. af samtlige grupper at forlade arbejdsmarkedet så hurtigt, som de kan.

Ældre lønmodtagere er ikke en homogen gruppe, og tilsyneladende spiller alderen ingen rolle for ønsket om at forlade arbejdsmarkedet. EFA-direktøren, Samantha Mercer, anbefaler derfor myndigheder og arbejdsgivere at sætte sig ind i hvilke motivationsfaktorer, som er aktuelle. På den måde kan de influere på individuelle forventninger til arbejdsliv og pensioneringsønsker.

Yderligere information på <http://www.efa.org.uk>

Nye regler for pensionsdeling

Inden jul regner det udvalg, der er nedsat til at komme med forslag til mere rimelige regler for pensionsdeling, med at aflevere sine forslag. Det sker efter at Familie- og Forbrugsministeriet har mistet tålmodigheden med udvalget, der har arbejdet i hele syv år. Forsinkelsen skyldes uenighed og intern splittelse i udvalget. Men nu ventes den nye lov at kunne vedtages til foråret.

I dag skal nogle pensioner deles ved skilsmisse. Det drejer sig bl.a. om rate- og kapitalpensioner. Det skal livsvarige ydelser som tjenestemandspensioner ikke. Men med de hidtidige regler har en række danskere skulle dele deres pension med den tidligere ægtefælle, hvilket har betydet en halv pension hos den ene part og halvanden pension hos den anden. De nye forslag ventes at gå ud på, at alle pensioner som udgangspunkt er individuelle og ikke skal dels ved skilsmisse. Dog er der undtagelser, hvor der skal ske kompensation – eksempelvis hvis den ene part har været hjemmegående eller haft barselsperioder uden pensionsopsparing. Det kan også blive tilfældet, hvis et længerevarende ægteskab med store, forskellige pensioner bringes til ophør.

Kilde: *Morgenavisen Jyllands-Posten 1.10.2005.*

Flere kroniske syge

1,8 mio. danskere lider af en kronisk sygdom, og tallet ventes at vokse med yderligere knap 400.000 i løbet af de næste syv år. Det fremgik af oplysninger, som direktør Finn Kamper-Jørgensen, Statens Institut for Folkesundhed, fremlagde på et årsmøde i Dansk Selskab for Medicinsk Prioritering. Stigningen skyldes dels sygdomme som diabetes, rygerlunger, dårligt hjerte og gigt, der især rammer ældre over 65 år, og at denne aldersgruppe er i kraftig stigning, dels at konsekvenserne af danskernes storforbrug af cigaretter, fed mad og mangel på motion nu for alvor viser sig i sygdomsstatistikkerne.

Udviklingen er ifølge eksperterne så alvorlig, at det er nødvendigt at foretage ændringer i det danske sundhedsvæsen for at sikre en ordentlig behandling af de kronisk syge, uden at de offentlige udgifter eksploderer. "Vi kan ikke køre videre på den traditionelle måde med at indlægge folk gang på gang for at undersøge og

behandle dem. Vi er nødt til at finde nye og mindre omkostningskrævende tiltag for at hjælpe kroniske syge. Ellers vil en stadig større del af bruttonationalproduktet blive spist op af sundhedsvæsenet”, sagde Finn Kamper-Jørgensen.

“Indsatsen for de kroniske syge skal have topprioritet”, siger formanden for Amdsrådsforeningens sundhedsudvalg Bent Hansen. På dagsordenen er patientskoler, lige som de kommunale sundhedscentre er tilkendt en central rolle i forsøget på at samle og udvikle tilbud, der kan hjælpe kronisk syge i deres nærmiljø og dæmpe udviklingen i antallet af dyre sygehusindlæggelser.

Kilder: NetDoktor og Berlingske Tidende 3.10.2005.

Kronologien i skred

Lige som kønnet er alder sædvanligvis en hårdnakket markør for identiteten. ‘Sig mig din alder, og jeg skal fortælle dig, hvem du er’. Men kronologien er i skred, hævder professor, dr. med. Kaare Christensen, der forsker i aldringsprocesser på Syddansk Universitet. Tidligere opfattede man aldrig som et ur, der mekanisk tikkede mod enden eller et klippekort til livslængden. Men aldrig er en uhyre påvirkelig størrelse, fastslår professoren. I dag er den hurtigst voksende aldersgruppe de 100-110-årige. Spændvidden er enorm, og det drejer sig om at lægge liv til årene.

Det amerikanske tidsskrift The Atlantic udmalede for nylig et skræksscenario: Om blot 50 år kan bedsteforældre opleve, at deres egne bedsteforældre er i live. Verden bliver domineret af en ‘gerontologisk elite’, der sidder på værdierne og kræver bioteknologisk behandling med stamceller og udskiftning af organer. De 40-årige vil blive fastholdt i en forlænget og fattig ungdom, mens 70-årige kvinder lufter deres gravide maver. Bladet konkluderer, at en krig mellem generationerne vil være uundgåelig. Kaare Christensen er langt mere optimistisk:

“Både personligt og udviklingsmæssigt kan det være en god ting for børn at vokse op med oldeforældre og tipoldeforældre. Og udviklingen vil ske langsomt. Vi vil få god tid til at vænne os til en verden, hvor flere generationer er i spil. Men naturligvis er det en udfordring at skabe en balance, så der både bliver plads til de ældres erfaring og de unges dynamik. Vi skal undgå prins Charles-effekten. Det nytter jo ikke, at de ældre sidder så længe på magten, at en hel generation bliver hoppet over”.

Selv om hjernen hvert år krymper med to pct., og både hukommelsen og indlæringsevnen bliver svækket med alderen, har gamle hjerner alligevel noget, de unge ikke har. De ter visdom. Det konkluderer Elkhonon Goldberg, der er klinisk professor i neurologi på New York University School of Medicine, i sin bog ‘Visdommens Paradoks’. For ved at holde hjernen i god form og konstant søge nye udfordringer kan ældre lære at gennemskue komplicerede problemstillinger langt hurtigere end unge. “Vores hjerne har en evne til at udtrække noget generelt ved forskellige situationer, som ligner hinanden, men ikke er ens. Derfor kan man hurtigt løse et problem, der ligner noget, man kender”. Det skyldes, at hjernen gennem hele livet producerer neuroner, og mængden, formen og placeringen af de neuroner afhænger af de mentale aktiviteter. Bogen udkommer på Dansk Psykologisk Forlag.

Kilder: Politiken 6.10. og Morgenavisen Jyllands-Posten 7.10.2005.

Ældre i for små sko

De fleste kvinder går med sko, der er smallere og kortere end deres fødder, hvilket resulterer i en række forskellige problemer med fødderne. Fænomenet er ikke kun relateret til kvinder. Mange mænd 'går' i den samme situation, viser en australsk undersøgelse af 176 personers (56 mænd og 120 kvinder) fødder og fodtøj. Undersøgelsesdeltagerne er fra 62-96 år. Baggrunden for undersøgelsen er, at det er almindeligt forekommende, at ældre mennesker har problemer med fødderne. Det er imidlertid ikke tidligere fyldestgørende undersøgt, hvordan dårligt passende fodtøj bidrager til udvikling af smerter i fødderne og til deformiteter. På baggrund af et spørgeskema og en klinisk vurdering identificeredes forekomsten af fodsmerter og deformiteter blandt undersøgelsesdeltagerne. Fodtøjets pasform blev bestemt ved at sammenligne længden, bredden og areal af fodtøj med føddernes mål.

At gå med sko, der er er smallere end fødderne er forbundet med ligtorne på tærne, deformitet og fodsmerter, mens det at gå med sko, der er kortere end ens fødder, resulterer i lettere lådeformationer. Går man i sko med en hælelevation på mere end 25 millimeter, er dette forbundet med skæv storetå, pegende mod lilletå og hård hud på fodsålen hos kvinder.

Konklusionen er, at det er almindeligt blandt ældre at gå med fodtøj, der ikke passer til fødderne, hvilket i høj grad resulterer i forfodspatologi og smerter i fødderne. Undersøgelsens resultater understreger behovet for, at ældres fodtøj vurderes, når man behandler deres fodproblemer. Samtidig peger artiklen også på, at det fodtøj, der er tilgængeligt på det kommercielle skomarked, ikke er beregnet til ældres fødder. Ældres fødder er generelt bredere end bredden af de sko, der er på markedet.

Reference: Footwear Characteristics and Foot Problems in Older People: Hylton B. Menz and Meg E. Morris. Gerontology, Clinical Section, 2005; 51:346-351. Her citeret fra Videnscenter på Ældreområdet e-nyhedsbrev ForskningsNyt nr. 5, 2005.

Ingen skat i velfærdsreformen

Regeringen har besluttet at lave en opdeling mellem skattelettelser og velfærdsreformer i to separate forløb. Ifølge økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen kan skattelettelserne slet ikke vente til, at velfærdsreformerne begynder at slå i gennem. De konservative vil ikke – som det tidligere har forlydt – komme med et selvstændigt udspil om velfærdsreformer. Regeringen spiller samlet ud i det nye år, siger Bendt Bendtsen. Partiet kan dog risikere at blive den store taber, når rammerne for den fremtidige velfærd skal forhandles på plads til foråret. Det skyldes, at statsminister Anders Fogh Rasmussen har givet både Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti vetoret, og her risikerer det lille regeringsparti at komme i klemme. Som det eneste af de fire sandsynlige forligspartier mener K, at efterlønnen ikke skal være en rettighed for alle. Under åbningsdebatten understregede den konservative politiske ordfører, Pia Christmas-Møller, imidlertid, at hendes parti "i udgangspunktet" er indstillet på et bredt kompromis om velfærdsreformer. Dansk Folkepartis gruppeformand og finansordfører, Kristian Thulesen Dahl, mener, at det vil gøre det lettere at enes om en reform af velfærdssystemet, når denne ikke skal finansieres af

skattelettelser.

Statsministeren løftede i sin åbningstale til Folketinget en lille flig af de kommende velfærdsreformer. Således skal 65 år ikke længere være adgang til at slå benene op og lade sig pensionere. Til gengæld skal arbejdsmarkedet gøres mere rummeligt, så fleksible arbejdstider og hjemmearbejdspladser bliver en selvfølge. "Fortsætter den (nuværende, red.) udvikling, bliver der flere og flere, som vil trække på det offentlige. Og færre og færre til at betale skat. Det siger sig selv, at det ikke ikke hænger sammen. Vi bliver nødt til gradvist at udsætte det tidspunkt, hvor vi normalt trækker os tilbage fra arbejdsmarkedet."

Folketingsmedlemmerne fra Venstre og de konservative opfordrer også til velfærdsreformer. Grunden er, at der næste år vil være over 100.000 flere danskere, der lever af det offentlige, end da den borgerlige regering trådte til i 2001. Den konservative arbejdsmarkedsordfører Jakob Axel Nielsen advarer: "Vi skal have øget tilbagetrækningsalderen. I Sverige er den på 64 år, mens den hos os er på 61 år – hvis bare vi kunne nå svenskernes mønster, ville vi have løst et problem". Mens statsministeren ikke nævnte efterlønnen med et ord i sin åbningstale, har Venstres politiske ordfører, Jens Rohde, denne kommentar: "Venstre insisterer på, at velfærdsdiskussionen bliver andet end en forsimplet kampsport om efterløn".

Kilder: Børsen og Berlingske Tidende 4.10., Information 5. og 7.10. samt Politiken 7.10.2005.

Motion formindsker risikoen for demens

Hvis mennesker sent i 40'erne og tidligt i 50'erne blot motionerede en halv time mindst to gange om ugen kunne de reducere deres risiko for at få demens med 50 pct., viser en undersøgelse, der er bragt i Lancet Neurology. Og de, der er genetisk disponeret for Alzheimer's sygdom kunne reducere denne risiko med ca. 60 pct. Undersøgelsen er foretaget af et svensk-finsk forskerteam, omfattende 1.500 mænd og kvinder, hvoraf næsten 200 udviklede demens eller Alzheimer's sygdom i alderen 65-79 år. De, der blev syge, var dem, der havde dyrket mindst motion som midaldrende. En af årsagerne til, at motion virker, er, at de holder de små blodårer til hjernen sunde og reducerer mængden af det protein, der opbygges i hjernen under Alzheimer's sygdom. Det kan også skyldes, at folk, der motionerer, generelt lever mere sundt, men selv om man tog hensyn til dette, blev resultatet det samme, oplyser dr. Miia Kivipelto.

Alt for få demente er i behandling, skriver Ældre Sagen i temamagasinet 'Demens'. Det anslås, at ca. 10.000 personer er i behandling, men at mellem 20.000 og 30.000 personer har et behandlingsbehov.

Kilder: Kristeligt Dagblad 3.10. og BBC News 4.10.2005.

Mere liv i gamles hverdag

VEGA-netværket inviterer til det årlige seminar den 17. november på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Emnet er 'mere liv i gamles hverdag'. Birgitte Højlund, Social- og Sundhedsskolen i Herning i Ringkøbing Amt, vil tale om 'Livretter til hverdag? Bedre

måltider', Ole Mygind, Sundheds-CVU i Aalborg, vil tale om 'Et bedre udeliv – hvorfor og hvordan?' og psykolog Knud Ramian, Center for evaluering, vil tale om 'Et bedre natteliv'. Mødet varer fra 9.30 til 15.30 og vil blive afsluttet af en paneldiskussion. Yderligere oplysninger om VEGA findes på <http://www.ceps.suite.dk/vega.html> og tilmelding skal sendes til: Center for evaluering, Psykiatrien i Århus Amt, Skovagervej 2, 8240 Risskov eller på mailadressen <mailto:snb@psykiatri.aaa.dk>

Levealder presser pensionen

Den stigende levealder og den historisk lave rente presser pensionselskaberne. Således betyder en forøgelse af gennemsnitslevealderen på bare 0,2 pct., at selskaberne skal levere et procentpoint ekstra i afkast om året for at leve op til sine løfter. Det svarer til, at afkastet skal øges med op mod en fjerdedel, har ATP beregnet. Dette er, hvad Peter Løchte Jørgensen, der er professor i driftsøkonomi ved Aarhus Universitet, kalder en "heftig cocktail". For ATPs vedkommende har det betydet, at de har måttet hensætte ekstra 24 mia. kr. til de nuværende og kommende pensionister.
Kilde: Berlingske Tidende 29.9.2005.

Vejrtrækningsproblemer kan skyldes blodpropper

Alvorlige vejrtrækningsproblemer kan skyldes små blodpropper i benene, der over tid kan give små ar i lungerne, viser ny forskning. Blodpropperne skyldes genfejlens Faktor V Leiden. Tilstanden kan i værste fald være dødelig, men opdages den i tide, behandles den med blodfortyndende medicin.

Undersøgelsen viser, at omkring en tredjedel af dem, der har fået genfejlen fra begge forældre, havde så store vejrtrækningsproblemer, at blot det at stå op om morgenen og børste tænder var et problem.

"Når patienter har store vejrtrækningsproblemer, uden at man kan finde forklaringer på det, som f.eks. rygning, er det en god idé at foretage gentesten, så man kan se, om symptomerne skyldes denne fejl", siger professor, overlæge Børge G. Nordestgaard, som har foretaget undersøgelsen sammen med læge Klaus Juul.

Kilde: NetDoktor 30.9.2005.

Trafikskilte volder ældre problemer

Ældre fortsætter som bilister længere og længere, viser et notat lavet af ph.d.studerende Marlene Rishøj Kjær, Danmarks TransportForskning. Tallene viser, at de ældres typiske uheld ofte sker i kryds og ved svingning. Men også at flere ældre har problemer med at forstå og aflæse færdselstavler og -skilte. Derfor anbefaler Marlene Rishøj Kjær bl.a., at skiltene skrives med større tegn og med højere kontrast. I Rådet for Større Færdelssikkerhed er direktør René la Cour Sell lunken ved tanken.

Kilde: Sjællands Tidende 6.10.2005.

Pensionsdanmark indfører sundhedsbehandling

Som en del af medlemmernes pensionsordninger indfører Pensionsdanmark nu sundhedsbehandling. Medlemmerne kan for 600 kr. om året få behandling for en række arbejds- og slilageskader, der ikke er dækket af det offentlige sundhedsvæsen. Ordningen kan ikke sammenlignes med en regulær sundhedsforsikring, men kan hjælpe især de uuddannede medarbejdere, så de hurtigere kan komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Kilde: Børsen 6.10.2005.

Pensionister vil have pauselån

Nykredit forudser, at mellem hver fjerde og hver femte ældre boligejer over 55 år om bare et år vil foretrække kun at betale renterne og ikke afdragene på deres huslån. De ældre vil langt hellere bruge pengene til rejser, biler og andre luksusgoder. Det populære pauselån frigør dermed et stadig større milliardbeløb til ældres forbrug.

Og nu vi er ved de ældres økonomi: 1. oktober trådte en ny regel om pensionsmidler i kraft. Den betyder, at personer, som har opsparing i kapital- og ratepensioner, kan investere i unoterede aktier. Det er et led i regeringens idé om at give større mulighed for iværksættere.

Kilder: Morgenavisen Jyllands-Posten og Børsen 6.10.2005.

Medicinindustrien fik udsættelse for blindskrift

Medicinindustrien har fået forlænget fristen med fem år, før den skal efterleve et nyt EU-direktiv om, at medicinens navn skal stå med blindskrift på alle medicinpakker. I første omgang krævede Lægemiddelstyrelsen de nye regler indført fra næste år, men industrien mente, at det var for kort et varsel. Samtidig argumenterede medicinselskaberne med, at det kun er ca. 1.000 blinde i Danmark, der kan læse skriften. Det er en voldsom underdrivelse, mener Dansk Blindesamfunds formand, Jens Bromann. "Der er 1.000 blinde, der bruger blindskrift til dagligt til at læse bøger m.m. Men der er mange tusinder, måske i omegnen af 10.000 blinde, der bruger det til mærkning, dvs. til at mærke deres cd'ere, madvarer og lignende. Og de vil have stor gavn af blindskrift på medicinpakkerne". Jens Bromann mener, at industrien har fået en alt for lang frist.

Kilde: Morgenavisen Jyllands-Posten 4., 6. og 7.10.2005.

Pas på knoglerne, mand!

Det seneste år har et stigende antal mænd fået konstateret knogleskørhed. Årsagen er den aldrende og mere inaktive befolkning. Og de danske mænd har et betydeligt efterslæb, hvad angår behovet for at blive undersøgt. "Som læger har vi et kommunikationsproblem i forhold til de mandlige osteoporosepatienter, og der er et stort og uopfyldt behov for at finde frem til dem og få dem i behandling. Praktiserende læger kan f.eks. være mere opmærksomme på at fange signaler fra de ældre og midaldrende mandlige patienter, hvis de klager over rygsmærter", siger

Lars Hyldstrup, der er overlæge på osteoporoseenheden på Hvidovre Hospital.
Kilde: Dagens Medicin 30.9.2005.

Ældre singler scorer på nettet

Andelen af de i alt 800.000, der har kastet sig over netdating, er steget støt i takt med, at selv bedsteforældrene bliver mere og mere fortrolige med internettet. "Folk på 30, 40, 50 og helt op til 60 år er blevet mere dus med teknologien, og de er begyndt at bruge internettet også i forbindelse med deres kærlighedsliv", siger Charlie Breindahl, som siden 1999 på Københavns Universitet har forsket i dating på internettet.

Kilde: Fyens Stiftstidende 3.10.2005.

Framelding: <mailto:noterlist-off@aeldreviden.dk>

Tilmelding: <mailto:noterlist-on@aeldreviden.dk>

AKTUELLE NOTER, der er Videnscenter på Ældreområdet elektroniske nyhedsbrev, udsendes ca. hver 14. dag. Udvalget sker hovedsageligt efter et sagligt kriterium for, hvad der vil være væsentlig viden for vore brugere. Med AKTUELLE NOTERs korte, journalistiske form er det hensigten at skabe et nemt overblik over, hvad der sker på feltet.

Vi modtager gerne relevant materiale til brug for AKTUELLE NOTER - også fra forskere.

Du er velkommen til frit at bruge og kopiere AKTUELLE NOTER. Husk dog at kreditere Videnscenter på Ældreområdet og primærkilderne, der vil være anført under den enkelte note.

Du må også gerne opfordre andre til at tilmelde sig note-servicen.

Husk også vor hjemmeside <http://www.aeldreviden.dk> og vor direkte telefonlinje 3940 5847

Ønske om abonnement på det trykte tidsskrift 'Alderens nye sider' og andre publikationer samt henvendelser vedrørende videnscentrets arrangementer og øvrige tjenester rettes IKKE til denne mail-adresse, men til: mail@aeldreviden.dk

Redaktion: Anne Brockenhuus-Schack, noter@aeldreviden.dk

Videnscenter på Ældreområdet er en uafhængig og selvejende institution, hvis primære formål er at indsamle, bearbejde og formidle uvildig viden om forskning, forsøg og udvikling på ældreområdet. Centret arbejder for de ældres ligestilling, ligebehandling og ligeværd samt for at styrke de ældres muligheder for aktivitet, deltagelse, synlighed og indflydelse i samfundet - og samtidig forebygge negative konsekvenser af sygdom, svækkelse og isolation.

